

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. birželio 22 d. Nr. 21RE2-277 (AG2-216/14-2026)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Evaldo Ambrozaičio, Vilijos Astrauskienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Ingos Drąsutavičienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant atsakovės Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovui A. A.,

2026 m. birželio 18 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemonėmis išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. skundą atsakovei Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026 m. balandžio 30 d. sprendimo Nr. (19.22-10) RAA-9296 panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje priimtas nagrinėti pareiškėjo X. Y. skundas atsakovei Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir Inspekcija), kuriuo prašoma panaikinti Inspekcijos 2026 m. balandžio 30 d. sprendimą Nr. (19.22-10) RAA-9296 „Sprendimas apskaiciuoti mokestinę prievolę mokesčių administratoriaus iniciatyva FR1119“ (toliau – ir Sprendimas).

Nurodo, kad per atsakovės portalą „Mano VMI“ 2026 m. balandžio 30 d. gavo el. laišką, informuojantį apie priimtą Sprendimą, kuriuo, pritaikius Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – ir MAĮ) 104¹ straipsnį bei Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 8 punktą, nustatyta (*duomenys neskelbtini*) Eur dydžio akcizų mokestinė prievolė. Pažymi, jog Sprendimą atsakovė išimtinai grindžia Kauno apygardos teismo 2025 m. kovo 12 d. teismo baudžiamuoju įsakymu baudžiamojame byloje Nr. e1-186-493/2025 (toliau – ir Baudžiamasis įsakymas), kuriuo pareiškėjas buvo pripažintas kaltu padaręs nusikalstamą veiką, numatytą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 24 straipsnio 6 dalyje ir 199² straipsnio 3 dalyje, už tai, kad trečiajam asmeniui leido laikinai palaikyti neteisėtai įgytas akcizais apmokestinamas prekes (cigaretes) pareiškėjui priklausančiame garaže. Atkreipia dėmesį, kad Baudžiamajame įsakyme nurodytos faktinės aplinkybės įrodo, jog pareiškėjo patalpose laikytos cigaretės nebuvo realizuotos, pateiktos vartoti ar kitaip pateko į civilinę apyvartą. Nurodo, jog nepaisant Kauno apygardos teismo nustatytų aplinkybių, atsakovė, praėjus daugiau nei metams nuo Baudžiamojo įsakymo paskelbimo, 2026 metų balandžio mėnesį inicijavo mokestinės prievolės apskaiciavimą, nesant faktinio ir teisinio pagrindų. Teigia, kad Sprendimas priimtas formaliai, tinkamai neįvertinus faktinių bylos aplinkybių ir ignoruojant galiojantį teisinį reguliavimą, nevertinus kritiškai svarbių faktų, užfiksuotų tame pačiame Baudžiamajame įsakyme, t. y. kad visos akcizais apmokestinamos prekės (cigaretės) 2025 m. sausio 28 d. buvo surastos, sulaikytos Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnų ir vėliau pagal prokuroro nutarimą sunaikintos. Pareiškėjo nuomone,

egzistuoja objektyvios, pagrįstos ir svarbios priežastys šį Sprendimą panaikinti. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų nuostatų bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos pagrindu pažymi, kad atsakovė, priimdama skundžiamą Sprendimą, nesivadovavo galiojančiais teisės aktais ir nenustatė jų taikymui aktualių faktinių aplinkybių.

Dėl prievolės mokėti akcizus atsiradimo pareiškėjas skunde nurodo 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, (toliau – ir Sąjungos muitinės kodeksas) 124 straipsnio 1 dalies e punkto nuostatas (muitų teisėje pradėtas taikyti nuo 2016 m. gegužės 1 d.), Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ir ESTT), Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pateiktus šių teisės normų taikymo išaiškinimus ir pažymi Akcizų įstatymo 20 straipsnio 2 dalies, 9 straipsnio 2 dalies, 61 straipsnio 2 dalies bei Tarybos 2019 m. gruodžio 19 d. direktyvos (ES) 2020/262, kuria nustatoma bendroji akcizų tvarka, (toliau – ir Direktyva (ES) 2020/262) nuostatas, kurių pagrindu teigia, jog teisinio akcizų reguliavimo nuostatų visuma įtvirtina aiškumą dėl to, kad bylose, kuriose nagrinėjamos veikos, padarytos laikotarpiu nuo 2023 m. vasario 13 d. ir kuriose valstybės institucijų pastangomis buvo užkirstas kelias neteisėtai įvežtas akcizines prekes išleisti vartoti jas sulaikius ir vėliau konfiskavus bei sunaikinus, tokios prekės neapmokestinamos akcizais. Nurodo, kad minėtos teisės normos bei skunde nurodytoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. sausio 6 d. nutartyje baudžiamajoje byloje Nr. 2K-7-43-788/2026 pateikti išaiškinimai tiesiogiai taikytini pareiškėjo faktinei situacijai, pagal kuriuos mokestinė prievolė mokėti akcizus atsiranda tik tuo atveju, jeigu skola muitinei nėra išnykusi pagal Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies e, f, g ar k punktą, todėl prieš priimdama Sprendimą atsakovė turėjo įvertinti, ar ši aplinkybė neegzistuoja, to nepadarydama pažeidė VAI 10 straipsnio reikalavimus ir priėmė neteisėtą Sprendimą.

Dėl prievolės mokėti akcizus nebuvimo pareiškėjas Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies e, f punktų pagrindu nurodo, kad Baudžiamajame įsakyme užfiksuoti prejudicinę reikšmę turintys faktai, t. y. Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnai surado ir sulaikė visas neteisėtai laikytas cigaretes tiek iš jam priklausančio garažo, tiek ir iš gyvenamųjų patalpų, kurios patalpose buvo laikytos, bet nebuvo realizuotos, pateiktos vartoti ar kitaip pateko į civilinę apyvartą, su kuo Direktyvos (ES) 2020/262 nuostatos sieja pareigos mokėti akcizus atsiradimą; prokuroro 2025 m. vasario 18 d. nutarimu nutarta sunaikinti visas jam priklausančiame turte neteisėtai laikytas cigaretes, o tai taip pat patvirtina, kad patalpose laikytos cigaretės nebuvo realizuotos, pateiktos vartoti ar kitaip pateko į civilinę apyvartą, su kuo Direktyvos (ES) 2020/262 nuostatos sieja pareigos mokėti akcizus atsiradimą.

Pareiškėjas, vadovaudamasis Akcizų įstatymo 20 straipsnio 2 dalimi ir Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies e, f punktais, daro išvadą, kad negalėjo atsirasti mokestinė prievolė mokėti akcizus, todėl atsakovė, priimdama skundžiamą Sprendimą, neteisingai nustatė teisės aktų taikymui aktualias faktines aplinkybes ir tokiu būdu pažeidė VAI 10 straipsnio reikalavimus bei priėmė neteisėtą Sprendimą.

Atsakovė Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikė Komisijai atsiliėpimą, kuriuo prašo pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliėpime nurodo, kad Sprendimas atitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje nurodytus administraciniam sprendimui keliamus kriterijus: jis pagrįstas objektyviais duomenimis ir motyvuotas, jame aiškiai nurodyti mokestinės prievolės apskaičiavimo pagrindai, duomenų šaltinis, apmokestinamos prekės, jų kiekiai, taikomi akcizų tarifai ir pateikti konkretūs skaičiavimai. Taip pat išsamiai paaiškinta, kokiomis Akcizų įstatymo nuostatomis vadovaujantis apskaičiuotas akcizų mokestis. Taigi, jis yra teisėtas ir pagrįstas.

Teigia, kad atsakovė įvertino visas aplinkybes ir nustatė, jog mokestinė prievolė neišnykusi, nes pareiškėjui neatsirado skola muitinei, dėl ko ji būtų išnykusi prekes konfiskavus ir sunaikinus, t. y. baudžiamajoje byloje Nr. e1-186-493/2025 nenustatyta, kad prekės, kuriomis neteisėtai disponavo pareiškėjas, buvo atgabentos iš trečiųjų šalių. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos pagrindu nurodo, jog teisinis reglamentavimas akcizais apmokestinamų prekių, kurios yra

atgabenamos iš trečiųjų šalių (importuojamos) ir esančių Europos Sąjungos (toliau – ir ES) vidaus rinkoje, skiriasi. Paaiškina, kad importuotoms (iš trečiųjų šalių atgabentoms) prekėms gabenimo reikalavimus, prievolės atsiradimo ir pasibaigimo atvejus nustato Sąjungos muitinės kodeksas, taip pat specialios nuostatos, tiek kiek susiję su akcizų taikymu, įtvirtintos ES vidaus rinkoje esančių prekių judėjimo, kontrolės reikalavimus, prievolės atsiradimą ir pasibaigimą reglamentuojančioje Direktyvoje (ES) Nr. 2020/262 (pvz., 6 straipsnio 1 dalies b punktas, d punktas, 7 straipsnio 1 dalies d punktas, 16 straipsnio 1 dalies b punktas, 2 dalies c punktas) bei Akcizų įstatyme (pvz., 9 straipsnio 2–3 dalys, 10 straipsnio 10 dalis, 12 straipsnio 4 dalis, 20 straipsnio 2 dalis, 21 straipsnio 2 dalis). Pažymi, jog ES teritorijoje esančioms prekėms taikoma Direktyva (ES) Nr. 2020/262 (pvz., 6 straipsnio 2 ir 3 dalys) ir Akcizų įstatymas (pvz., 9 straipsnio 1 dalies 8 punktas). Teigia, jog nagrinėjamu atveju prekės buvo laikomos neteisėtai, o mokesčiai už prekes nebuvo sumokėti. Atkreipia dėmesį, kad importuotoms prekėms yra taikomas Direktyvos 6 straipsnio 3 dalies d punktas, kuris išimtinai šiam atvejui (priešingu atveju būtų nevienodas reguliavimas su Sąjungos muitinės kodeksu) numato ir prievolės pasibaigimą prekes konfiskavus ir sunaikinus, todėl labai svarbu teisingai atriboti šiuos du atvejus, pvz., Akcizų įstatyme „neteisėto įvežimo“ sąvoka vartojama tik reglamentuojant importuotas prekes, o nuostatose dėl ES teritorijoje esančių prekių vartojama sąvoka „neteisėtas atgabenimas“. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos pagrindu nurodo, kad skola muitinei, kaip tai nurodyta Sąjungos muitinės kodekse, reiškia importo arba eksporto muitus ir neapima Lietuvos Respublikoje taikomų pridėtinės vertės ir akcizo mokesčių, todėl, sprendžiant ginčą dėl mokestinės prievolės priteisimo Sąjungos muitinės kodekso nuostatos netaikytinos.

Pažymi, kad teisės aktų, įskaitant ir Direktyvos (ES) Nr. 2020/262, pakeitimai yra susiję su muitinės prižiūrimų prekių apmokestinimu, su importuotų prekių išleidimu į laisvą apyvartą. Paaiškina, kad pagal Akcizų įstatymo 9 straipsnio 2 dalį, prievolė mokėti akcizus atsiranda ir už neteisėtai įvežamas akcizais apmokestinamas prekes, išskyrus atvejus, kai skola muitinei yra išnykusi pagal Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies e, f, g ar k punktą. Šio įstatymo 20 straipsnio 2 dalis numato, kad prievolė mokėti akcizus muitinei *mutatis mutandis* išnyksta Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies d–g punktuose nustatytais atvejais. Skolos muitinei sąvoka įtvirtinta Sąjungos muitinės kodekso 5 straipsnio 18 punkte, pagal kurį skola muitinei – asmens pareiga sumokėti importo ar eksporto muto, taikomo konkrečioms prekėms pagal galiojančius muitų teisės aktus, sumą. Importo muitas – už prekių importą mokėtinas muitas, eksporto muitas – už prekių eksportą mokėtinas muitas (5 straipsnio 20–21 punktai). Todėl prekės gali būti ne tik importuotos, bet ir atgabentos iš kitų valstybių narių. Tokių prekių akcizus administruoja Inspekcija ir tokių prekių prievolėms minimos Akcizų įstatymo nuostatos netaikomos. Skola muitinei neapima Lietuvos Respublikoje taikomų akcizų. Pasisakydama apie ES teritorijoje esančias prekes nurodo, kad Direktyva (ES) Nr. 2020/262 nustato taisyklės atleidimui nuo akcizų tik toms sunaikintoms prekėms, kurios yra legaliai laikytos ir gabentos (6 straipsnis ir 45 straipsnis). Šią nuostatą įgyvendina Akcizų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punktas, 14 straipsnio 4 dalis, 16 straipsnio 3 dalis, 4 dalis, 8 dalis, 18 straipsnio 5 dalis ir Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės prarastos dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821, kurie reglamentuoja tik teisėtai apyvartoje esančių prekių sunaikinimo atleidimo nuo akcizų atvejus.

Teigia, kad atsakovė, priimdama Sprendimą, teisingai taikė materialinės teisės normas, apskaičiavo akcizus savo iniciatyva, vadovaujantis MAĮ 104¹ straipsniu, įvertinusi baudžiamajoje byloje esančius, ištirtus įrodymus. Nurodo, jog mokestinei prievolei nustatyti Baudžiamajame įsakyme nurodytų duomenų pakako: nustatyta, kas laikė akcizais apmokestinamas prekes be Lietuvos Respublikos banderolių (prievolės teisinis pagrindas Akcizų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 8 punktas) ir tų prekių pavadinimai bei kiekiai (teisingam prievolės dydžiui apskaičiuoti). Apie atsiradusią prievolę pareiškėjas buvo informuotas Inspekcijos 2025 m. rugsėjo 26 d. raštu Nr. RAA-2867, po kurio pareiškėjui nedeklaravus ir nesumokėjus akcizų savanoriškai atsakovė savo iniciatyva priėmė Sprendimą. Pažymi, jog teisingą teisės normų taikymą analogiškais atvejais patvirtina ir ginčų nagrinėjimo praktika. Daro išvadą, kad Sprendimas yra motyvuotas ir teisėtas, jame nurodytas teisinis ir faktinis pagrindai bei pateiktas išsamus mokestinės prievolės apskaičiavimas.

Atsakovės atstovas Komisijos posėdžio metu prašė atmesti skundą atsiliepime ir posėdžio metu išdėstytų argumentų pagrindu.

Pareiškėjas ir jo atstovas Komisijos posėdyje nedalyvavo. Apie posėdžio vietą ir laiką informuoti tinkamai. 2026 m. birželio 18 d. el. laišku pareiškėjo X. Y. atstovas advokatas V. D., Komisiją informavo, jog posėdyje nedalyvaus ir prašo bylą nagrinėti pareiškėjui ir jo atstovui nedalyvaujant.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 straipsnio 6 dalimi, bylos šalių ir (ar) jų atstovų neatvykimas į administracinių ginčų komisijos posėdį, jeigu jiems buvo apie tai tinkamai pranešta, nėra kliūtis nagrinėti skundą (prašymą) ir priimti sprendimą. Nurodytos normos pagrindu byla išnagrinėta pareiškėjui ir jo atstovui nedalyvaujant.

Skundas atmestinas.

Byloje ginčas kilo dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026 m. balandžio 30 d. sprendimo Nr. (19.22-10) RAA-9296 „Sprendimas apskaičiuoti mokestinę prievolę mokesčių administratoriaus iniciatyva FR1119“ teisėtumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas Kauno apygardos teismo 2025 m. kovo 12 d. teismo baudžiamuoju įsakymu pripažintas kaltu padarius nusikalstamą veiką, numatytą Baudžiamojo kodekso 24 straipsnio 6 dalyje, 199² straipsnio 3 dalyje (pastaba, 24 straipsnis – Bendrininkavimas ir bendrininkų rūšys, 199² straipsnio 3 dalis – tas, kas pažeisdamas nustatytą tvarką įgijo, laikė, gabeną, siuntė, naudojo ar realizavo akcizais apmokestinamas prekes, kurių vertė viršija 900 MGL dydžio sumą).

2025 m. rugsėjo 26 d. raštu Nr. RAA-2867 „Dėl akcizų deklaracijos pateikimo ir akcizų sumokėjimo“ Inspekcija informavo pareiškėją apie atsiradusią prievolę. Šiuo raštu pareiškėjui taip pat buvo nurodyta, jog iki 2025 m. spalio 15 d. pareiškėjui nedeklaravus ir nesumokėjus priklausančių mokėti akcizų, vadovaujantis MAĮ 104¹ straipsniu, atsakovė savo sprendimu nustatys mokestinę prievolę.

2026 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. (19.22-10) RAA-9296 „Sprendimas apskaičiuoti mokestinę prievolę mokesčių administratoriaus iniciatyva FR1119“ Inspekcija informavo pareiškėją, jog vadovaujantis MAĮ 104¹ straipsniu, pareiškėjui apskaičiuotas akcizų mokestis ir nustatyta mokestinė prievolė pagal šiuos mokesčių administratoriaus turimus duomenis: Kauno apygardos teismo 2025 m. kovo 12 d. teismo baudžiamasis įsakymas baudžiamojoje byloje Nr. e1-186-493/2025; prekė – cigaretės „(duomenys neskelbtini)“, kiekis – 255 pakelių, akcizų suma – 763,47 Eur; cigaretės „(duomenys neskelbtini)“, kiekis – 70 pakelių, akcizų suma – 209,58 Eur; cigaretės „(duomenys neskelbtini)“, kiekis – 2 pakeliai, akcizų suma – 5,99 Eur; cigaretės „(duomenys neskelbtini)“, kiekis – 5 pakeliai, akcizų suma – 14,97 Eur; cigaretės „(duomenys neskelbtini)“, kiekis – 2 pakeliai, akcizų suma – 5,99 Eur; cigaretės „(duomenys neskelbtini)“, kiekis – 1 pakelis, akcizų suma – 2,99 Eur; cigaretės „(duomenys neskelbtini)“, kiekis – 15 000 pakelių, akcizų suma – 51 780 Eur; cigaretės „(duomenys neskelbtini)“, kiekis – 22,5 pakeliai, akcizų suma – 67,37 Eur; cigaretės „(duomenys neskelbtini)“, kiekis – 9 pakeliai, akcizų suma – 26,95 Eur. Bendra akcizų suma (duomenys neskelbtini) Eur, mokestinis laikotarpis 2025 m. sausio 29 d. – 2025 m. sausio 29 d. Nurodė, kad mokesčių mokėtojo mokestinės prievolės apskaičiavimas mokesčių administratoriaus iniciatyva neatleidžia mokesčių mokėtojo nuo pareigos mokesčio įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuoti mokestį ir pateikti mokesčių administratoriui mokesčio deklaraciją. Paaiškino, jog prievolė mokėti akcizus atsirado pagal Akcizų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 8 punktą. Nurodė, jog Akcizų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad mokėtina akcizų suma už neteisėtai laikytas cigaretes apskaičiuojama vadovaujantis Kombinuotojo akcizų tarifo už cigaretes apskaičiavimo tvarkos aprašu pagal 2025 m. sausio 29 d. galiojusius mokesčio tarifus (specifinis elementas – 92,60, vertybinis elementas – 25 proc., vidutinė svertinė mažmeninė cigarečių pardavimo kaina – 4,46 Eur už 20 cigarečių, maksimali mažmeninė pakelio cigarečių „(duomenys neskelbtini)“ kaina – 6,40 Eur). Sprendime išdėstė mokėtinos akcizų sumos apskaičiavimo paaiškinimą.

Pareiškėjas skundu su tokiu Inspekcijos Sprendimu nesutinka, prašo jį panaikinti, kadangi atsakovė, priimdama Sprendimą, nevertino svarbių Baudžiamajame įsakyme užfiksuotų faktų, t. y. kad visos akcizais apmokestinamos prekės (cigaretės) 2025 m. sausio 28 d. buvo surastos, sulaikytos ir pagal prokuroro nutarimą sunaikintos. Teigia, kad mokestinė prievolė mokėti akcizus atsiranda tik tuo atveju, jeigu skola muitinei nėra išnykusi pagal Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies e, f, g ar k punktą, todėl prieš priimdama Sprendimą atsakovė turėjo įvertinti, ar ši aplinkybė neegzistuoja, to nepadarydama pažeidė VAI 10 straipsnio reikalavimus ir priėmė neteisėtą Sprendimą.

Ginčo santykius reglamentuoja Viešojo administravimo įstatymas, Mokesčių administravimo įstatymas, Mokestinės prievolės nustatymo mokesčių administratoriaus iniciatyva taisyklės, patvirtintos Inspekcijos viršininko 2013 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. VA-1 (2024 m. lapkričio 29 d. įsakymo Nr. VA-93 redakcija, toliau – ir Mokestinės prievolės nustatymo taisyklės), ir kiti teisės aktai.

Vadovaujantis VAI, atsakovė laikytina viešojo administravimo subjektu, kurio veiklai taikytinos VAI normos, kurios, be kita ko, nustato viešojo administravimo principus bei administraciniam sprendimui keliamus reikalavimus (VAI 1 straipsnio 1 dalis, 3 ir 10 straipsniai). Pažymėtina, jog VAI 10 straipsnio 5 dalis numato, kad administracinis sprendimas turi būti motyvuotas bei pagrįstas teisiniu ir faktiniu pagrindu ar kitomis administraciniam sprendimui įtakos turėjusiomis aplinkybėmis (5 ir 6 papunkčiai). Šios normos sietinos su viešojo administravimo subjekto veiklai keliamu įstatymo viršenybės principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektų veikla atitiktų VAI išdėstytus teisinius pagrindus, o administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisėmis ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais būtų pagrįsti įstatymais (VAI 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas).

MAI nustato pagrindines sąvokas ir taisykles, kurių būtina laikytis vykdant mokesčių įstatymus, pagrindinius apmokestinimo mokesčiais teisinio reglamentavimo principus, įtvirtina Lietuvos Respublikoje taikomų mokesčių sąrašą, nustato mokesčių administratoriaus funkcijas, teises ir pareigas, mokesčių mokėtojo teises ir pareigas, mokesčių apskaičiavimą ir sumokėjimą, mokesčio bei su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo bei mokestinių ginčų nagrinėjimo tvarką. Taip pat MAI skirtas užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų jo priede, įgyvendinimą (1 straipsnis). Mokestinė prievolė MAI apibrėžiama kaip mokesčio įstatymo pagrindu atsirandanti mokesčių mokėtojo pareiga teisingai apskaičiuoti mokestį, laiku sumokėti mokestį bei su juo susijusias sumas į biudžetą ir vykdyti pareigas, susijusias su mokesčių apskaičiavimu ir sumokėjimu (2 straipsnio 20 dalis). Pagal MAI administruojami mokesčiai, tarp kurių ir akcizai (MAI 13 straipsnio 1 dalies 2 punktas).

Akcizų įstatymas nustato prekių, kurios pagal šį įstatymą yra akcizų objektas, apmokestinimą akcizais, taip pat šių prekių kontrolės ir gabenimo ypatumus (1 straipsnio 1 dalis). Prievolės mokėti akcizus Lietuvos Respublikoje atsiradimas nustatytas Akcizų įstatymo 9 straipsnyje. Pagal šio straipsnio 1 dalį, prievolė mokėti akcizus Lietuvos Respublikoje atsiranda už, be kita ko, laikomas specialiais ženklais – banderolėmis nepaženklintas akcizais apmokestinamas prekes, kurios šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka privalo būti paženklintos banderolėmis, taip pat už kitas laikomas (įskaitant pažeidimo atvejus) akcizais apmokestinamas prekes, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, bet už kurias akcizai vadovaujantis šio įstatymo ar savo esme tolygiomis kitų valstybių narių teisės aktų nuostatomis nesumokėti (8 punktas). Akcizų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, laikančiam (įskaitant saugojimą) 9 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytas akcizais apmokestinamas prekes, arba bet kuriam kitam asmeniui, dalyvavusiam laikant tokias prekes (įskaitant saugojimą) (Akcizų įstatymo 9 straipsnio 9 dalis). Vadovaujantis Akcizų įstatymo 10 straipsnio 7 dalimi, bet kuris asmuo, kuriam prievolė mokėti akcizus atsiranda vadovaujantis šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 4 ir (ar) 5, ir (ar) 8, ir (ar) 10, ir (ar) 11 punktais, privalo ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prievolės atsiradimo dienos pateikti akcizų deklaraciją ir joje deklaruoti mokėtiną akcizų sumą.

Nagrinėjamo ginčo kontekste pažymėtina, jog pagal MAI 104¹ straipsnio 1 dalį mokesčių administratorius, siekdamas užtikrinti, kad būtų įvykdyta nedeklaruota mokestinė prievolė, centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi teisę savo sprendimu nustatyti mokesčių mokėtojui mokestinę prievolę, jeigu mokesčių mokėtojas atitinkamo mokesčio įstatymo nustatyta tvarka laiku nepateikia atitinkamo mokesčio deklaracijos. Mokestinės prievolės dydis nustatomas pagal ankstesnių

mokesčių mokėtojo pateiktų to mokesčio deklaracijų duomenis ir (arba) kitą mokesčių administratoriui šio ir kitų mokesčių įstatymų nustatyta tvarka šio mokesčių mokėtojo ir trečiųjų asmenų pateiktą informaciją.

Mokestinės prievolės nustatymo taisyklėse nustatytos mokestinės prievolės mokesčių mokėtojų apskaičiavimo Inspekcijos iniciatyva sąlygos ir tvarka (1 punktą). Mokesčių administratorius savo iniciatyva gali nuspręsti nustatyti mokesčių mokėtojų mokestinę prievolę, jeigu mokesčių mokėtojas atitinkamo mokesčio įstatymo nustatyta tvarka laiku nepateikia mokesčio deklaracijos (Mokestinės prievolės nustatymo taisyklių 5 punktą). Mokesčių administratorius mokesčių mokėtojų mokestinės prievolės dydį taip pat gali nustatyti pagal kitą šio mokesčių mokėtojo ir (arba) trečiųjų asmenų atitinkamų mokesčių įstatymų nustatyta tvarka pateiktą informaciją (Mokestinės prievolės nustatymo taisyklių 9 punktą). Apie nustatytą mokestinę prievolę mokesčių administratorius mokesčių mokėtoją informuoja, o taip pat mokesčių administratorius mokesčių mokėtojų mokestinę prievolę apskaičiuoja priimdamas ir įteikdamas jam parengtą Sprendimo apskaičiuoti mokestinę prievolę mokesčių administratoriaus iniciatyva FR1119 formą (Mokestinės prievolės nustatymo taisyklių 11, 15 punktai).

Nagrinėjamoje byloje esantys duomenys patvirtina, jog ginčijamu Sprendimu yra konstatuota pareiškėjo pareiga mokėti ir deklaruoti akcizus, vadovaujantis Akcizų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 8 punktu. Pareiškėjo pareiga mokėti akcizų mokestį už Akcizų įstatymo apmokestinamą prekę – apdorotą tabaką (cigaretes), nustatyta remiantis Kauno apygardos teismo 2025 m. kovo 12 d. teismo baudžiamuoju įsakymu, kuriuo pareiškėjas buvo pripažintas kaltu padarius nusikalstamą veiką, numatytą Baudžiamojo kodekso 24 straipsnio 6 dalyje, 199² straipsnio 3 dalyje ir pareiškėjui paskirta (*duomenys neskelbtini*) MGL (*duomenys neskelbtini*) eurų dydžio bauda. Spręstina, jog šiame Baudžiamajame įsakyme yra konstatuoti pareiškėjo neteisėti veiksmai, šių veiksmų atlikimo laikotarpiai, akcizais apmokestinamų laikytų prekių kiekis. Darytina išvada, jog Baudžiamajame įsakyme fiksuoti faktiniai duomenys sudarė pagrindą atsakovei, kaip mokesčių administratoriui, paskaičiuoti akcizo mokestį, nenustatinėjant ir netiriant minėtų faktinių duomenų iš naujo. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsnyje nustatyta nuostata dėl to, jog teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai, sudaro pagrindą atsakovei ir kitiems subjektams vadovautis įsiteisėjusiu Baudžiamuoju įsakymu kaip privalomu dokumentu, kuriame yra galutinai išspręstas klausimas dėl asmens padarytų nusikalstamų veiksmų. Todėl Komisijos vertinimu, mokesčių administratorius, gavęs teismo Baudžiamąjį įsakymą, kuriame, be kita ko, konstatuota, jog pareiškėjas suteikdamas leidimą laikyti sau priklausančiose patalpose akcizais apmokestinamas prekes, padėjo padaryti nusikalstamą veiką – laikyti akcizais apmokestinamas prekes, privalėjo vadovautis jame išspręstais klausimais bei paskaičiuoti akcizo mokestį pareiškėjui už mokesčių įstatymų pažeidimą, dėl kurio padarymo pareiškėjas pripažintas kaltu, o ne naujai spręsti dėl tų pačių faktinių aplinkybių vertinimo. Kaip minėta, Akcizų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, laikančiam (įskaitant saugojimą) 9 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytas akcizais apmokestinamas prekes, arba bet kuriam kitam asmeniui, dalyvavusiam laikant tokias prekes (įskaitant saugojimą) (Akcizų įstatymo 9 straipsnio 9 dalis).

Išdėstytu pagrindu spręstina, jog atsakovė pagrįstai sprendė, jog pareiškėjui yra atsiradusi prievolė pagal Akcizų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 8 punktą mokėti akcizus už akcizais apmokestinamas prekes (cigaretes). Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas atsiradusios prievolės neįvykdė, t. y. nedeklaravo ir nesumokėjo priklausančių mokėti akcizų savanoriškai, spręstina, jog atsakovė pagrįstai, vadovaudamasi MAĮ 104¹ straipsniu, skundžiamu Sprendimu apskaičiavo pareiškėjui mokestinę prievolę.

Pareiškėjo skunde išdėstyti argumentai dėl prievolės nebuvimo, iš esmės ginčijant tai, kad akcizais prekės (cigaretės) neapmokestinamos, siejant tai su prievolės mokėti mokesčius nebuvimu (išnykimu), vertintini kaip nepagrįsti, nes, kaip nurodyta aukščiau, pareiškėjui taikyta atsakomybė už padarytą nusikalstamą veiką – neteisėtą disponavimą akcizais apmokestinamomis prekėmis. Atitinkamai nepagrįstais vertintini ir pareiškėjo skundo argumentai dėl to, kad atsakovė priimdama Sprendimą neįvertino Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies e, f, g ar k punktuose nurodytų aplinkybių, susijusių su skolos muitinei išnykimu, egzistavimo, nes visos

Baudžiamajame įsakyme nurodytos akcizais apmokestinamos prekės (cigaretės) 2025 m. sausio 28 d. buvo surastos, sulaikytos ir pagal prokuroro nutarimą sunaikintos. Komisijos vertinimu, pagrįstai atsakovė atsiliepiame nurodo, jog skunde nurodytos teisės normos reglamentuoja kitus teisinius santykius, kurie šioje administracinėje byloje nėra sprendžiami.

Papildomai pažymėtina, jog mokesčių administratoriaus Sprendime negalėjo ir neturėjo būti atliekamas įrodinėjimo procesas iš naujo, o taip pat negalėjo būti kvestionuojami Baudžiamajame įsakyme nustatyti faktai. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 57 straipsnio 4 dalimi nustatyta, jog įsiteisėjęs teismo nuosprendis baudžiamojoje byloje yra privalomas teismui, nagrinėjančiam administracines bylas dėl asmens, kuriam priimtas teismo nuosprendis, veiksmų administracinių teisinių pasekmių. Pagal šią nuostatą teismas (nagrinėjamu atveju, ir Komisija), nagrinėjant bylą dėl mokesčių administratoriaus sprendimų teisėtumo privalo vadovautis teismo nuosprendžiu konstatuotomis pasekmėmis, t. y. jeigu asmuo yra nuteisiamas už veiksmus, kurių pagrindu mokesčių mokėtojai atsiranda mokestinė prievolė, teismas privalo vadovautis nuosprendyje nustatytais faktais, jeigu jie nėra paneigti įstatymų nustatyta tvarka. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 29 straipsnio 2 dalimi, nuosprendžiu laikomas ir teismo baudžiamasis įsakymas.

Išdėstytu pagrindu Komisija sprendžia, kad Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026 m. balandžio 30 d. sprendimas Nr. (19.22-10) RAA-9296 „Sprendimas apskaičiuoti mokestinę prievolę mokesčių administratoriaus iniciatyva FR1119“ yra teisėtas ir pagrįstas, atitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintus administraciniam sprendimui keliamus reikalavimus, priimtas nepažeidžiant VAI 3 straipsnyje įtvirtintų principų, todėl nėra nei teisinio, nei faktinio pagrindo pripažinti Sprendimą neteisėtu ir jį panaikinti.

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu pareiškėjo skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjo X. Y. skundą atsakovei Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026 m. balandžio 30 d. sprendimo Nr. (19.22-10) RAA-9296 „Sprendimas apskaičiuoti mokestinę prievolę mokesčių administratoriaus iniciatyva FR1119“ panaikinimo atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Vilija Astrauskienė

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Inga Drąsutavičienė